

RAPORTUL AUDITORULUI INDEPENDENT

Către: Acționari
Compania Națională de Căi Ferate "CFR" SA

Sediul: Bucuresti, bd. Dinicu Golescu, nr. 38, sector 1; CUI 11054529

Raport fără opinie

[1] Am fost angajați să audităm situațiile financiare atașate ale **Companiei Naționale de Căi Ferate "CFR" SA** (denumită în continuare „Societatea” sau „CFR”), care conțin Situația poziției financiare la 31 decembrie 2019, Situația venitului global, Situația modificărilor capitalului propriu și Situația fluxurilor de trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la această dată, precum și un sumar al politicilor contabile reprezentative și alte note explicative, întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană („IFRS adoptate”), în baza cerințelor Ordinului nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară („OMFP 2844/2016”)

[2] Din cauza semnificației aspectelor prezentate la paragraful *Bazele raportului fără opinie*, noi nu am fost în măsură să obținem probe de audit suficiente și adecvate care să se constituie într-o bază pentru o opinie de audit. În consecință, nu exprimăm o opinie asupra situațiilor financiare.

Bazele raportului fără opinie

[3] La 31 decembrie 2018, pentru Regionala București, registrul de mijloace fixe ce ne-a fost pus la dispoziție nu s-a reconciliat cu balanța de verificare cu suma de 115,0 milioane Lei (118,4 milioane Lei la 31 decembrie 2017) cu privire la valoarea contabilă netă, iar data de la care s-a început amortizarea ori perioada rămasă de amortizat nu erau actualizate. Noi nu am putut reconcilia aceste diferențe și nici nu a fost posibilă aplicarea unor proceduri alternative de verificare. Ca urmare, nu am fost în măsură să obținem o asigurare suficientă cu privire la valorile contabile nete ale mijloacelor fixe de la 31 decembrie 2018 raportate de regionala București și nu am putut obține informații suficiente de audit pentru a stabili impactul acestui fapt asupra mijloacelor fixe de la 31 decembrie 2019, inclusiv asupra cheltuielilor din conturile corespondente aferente contului de profit și pierdere al exercițiului financiar încheiat la această dată. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2018 conține o rezervă în același sens.

[4] La 31 decembrie 2019, Societatea a prezentat terenurile și clădirile la valoarea justă, determinată pe baza rapoartelor de reevaluare întocmite de evaluatori autorizați independenți. Nu am fost în măsură să obținem suficientă asigurare asupra rezervelor din reevaluare înregistrate la poziția financiară Imobilizări corporale aferente Regionalei București, totalizând 241,2 milioane Lei la 31 decembrie 2019 (260,6 milioane Lei la 31 decembrie 2018), întrucât evidența analitică a diferențelor din reevaluare pentru fiecare mijloc fix diferă comparativ cu valorile prezentate în situațiile financiare.

De asemenea, ca urmare a celor de mai sus, situațiile financiare atașate nu reflectă impactul impozitului amânat aferent rezervelor din reevaluare existente la 31 decembrie 2019 și 31 decembrie 2018. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2018 conține o rezervă în același sens.

[5] Societatea deține, prin Regionala Craiova, imobilizări corporale în curs de execuție în sumă de 27,3 milioane Lei la 31 decembrie 2019 (27,3 milioane Lei la 31 decembrie 2018) ce au o vechime semnificativă, iar finalizarea respectivelor obiective de investiții este incertă. Nu am fost în măsură să obținem suficientă asigurare în ceea ce privește recuperabilitatea acestor active. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2018 conține o rezervă în același sens.

[6] Condițiile de depozitare și complexitatea stocurilor de la 31 decembrie 2019 și 31 decembrie 2018 nu au permis obținerea unei asigurări suficiente urmare a verificării prin sondaj a cantităților fizice cu ocazia inventarierii. Nu am putut să ne asigurăm prin proceduri alternative de audit asupra existenței stocurilor de la 31 decembrie 2019, și respectiv 31 decembrie 2018. Prin urmare, nu ne exprimăm o opinie asupra existenței materiilor prime și materialelor consumabile, produselor finite și mărfurilor prezentate în situația poziției financiare a Societății la 31 decembrie 2019. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2018 conține o rezervă în același sens.

[7] La 31 decembrie 2019, nu am putut obține probe de audit suficiente și satisfăcătoare privind împrumuturile acordate de către JBIC și BIRD, prezentate la poziția bilanțieră Împrumuturi - Partea curentă a împrumuturilor pe termen lung în sumă de 64,6 milioane Lei, și respectiv poziția bilanțieră Împrumuturi - Partea pe termen lung a împrumuturilor în sumă de 518 milioane Lei, deoarece nu am primit confirmări directe pentru soldul acestor datorii de la 31 decembrie 2019. Utilizarea unor proceduri alternative de audit nu a fost în măsură să ne furnizeze asigurarea necesară asupra acestor solduri. Ca urmare, noi nu exprimăm o opinie cu privire la soldurile acestor împrumuturi menționate mai sus.

[8] Așa cum se arată la Nota 21 "Contingente - acțiuni în instanță", la data întocmirii situațiilor financiare atașate, Societatea face obiectul unui număr semnificativ de litigii aflate pe rol, fiind chemată în instanță în calitate de pârât. Conform unei părți a sentințelor pronunțate, Societatea a fost obligată la plata de despăgubiri. Societatea are recunoscute în situațiile financiare ale exercițiului financiar încheiat la 31 decembrie 2019 provizioane pentru riscuri și cheltuieli în sumă de 618,7 milioane Lei (la 31 decembrie 2018 în sumă de 618,4 milioane Lei). Incertitudinile semnificative cu privire la impactul litigiilor aflate pe rol, precum și insuficiența informațiilor disponibile nu ne-au permis să obținem o asigurare suficientă cu privire la evaluarea acestor provizioane. Ca urmare, nu exprimăm o opinie cu privire la provizioanele pentru litigii. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2018 conține o rezervă în același sens.

[9] În ultimii ani, Societatea a fost obligată, pe baza unor decizii definitive ale instanțelor judecătorești, la plata către angajați a unor drepturi salariale ori similare aferente perioadelor anterioare și neacordate. În cursul exercițiului financiar 2019, Societatea a recunoscut corecții în legătură cu aceste drepturi salariale aferente perioadelor precedente în sumă de 20,6 milioane Lei (exercițiul financiar 2018: 7,4 milioane Lei) și nu a retratat situațiile financiare comparative conform cerințelor Standardului Internațional de Contabilitate 8 "Politici contabile, schimbări de estimări contabile și corectarea erorilor". Ca urmare, opinia noastră asupra situațiilor financiare ale perioadei curente este modificată datorită efectelor acestui aspect asupra comparabilității cifrelor perioadei curente cu cifrele corespondente conform cerințelor standardului de contabilitate menționat mai sus asupra rezultatului reportat și provizioanelor pentru drepturi salariale de la 31 decembrie 2018. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2018 conține o rezervă în același sens.

[10] Conform Contractului Colectiv de Muncă, Societatea acordă angajaților beneficii la pensionare. În conformitate cu cerințele IAS 19 Beneficiile angajaților, astfel de operațiuni îndeplinesc criteriile de recunoaștere a provizioanelor pentru pensii și obligații similare. Societatea nu a angajat specialiști în domeniu (actuari) pentru a stabili valoarea acestor provizioane. La 31 decembrie 2019 și 31 decembrie 2018, în baza prevederilor din Contractul Colectiv de Muncă, Societatea a recunoscut estimări cu privire la aceste plăți viitoare doar pentru angajații care îndeplinesc condițiile de pensionare în exercițiul financiar următor. Ca urmare, nu am fost în măsură să determinăm acele corecții la situațiile financiare atașate, care sunt necesare pentru a reflecta cerința cadrului de raportare. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2018 conține o rezervă în același sens.

[11] Societatea recunoaște integral în veniturile exercițiului financiar încasarile aferente transferurilor bugetare pentru reparații curente și întreținerea infrastructurii. Parțial, aceste transferuri bugetare finanțează achiziția de stocuri necesare activităților de reparații și întreținere. Sumele repective trebuie să fie recunoscute în venituri pe măsura consumului stocurilor finanțate. Nu am fost în măsură să determinăm acele corecții la situațiile financiare atașate care sunt necesare pentru a reflecta corelarea costurilor cu veniturile din transferurile bugetare aferente. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2018 conține o rezervă în același sens.

[12] Nu am fost în măsură să obținem declarații scrise din partea conducerii Societății conform cerințelor Standardului Internațional de Audit ISA 580 - „Declarațiile conducerii” și Standardului Internațional de Audit ISA 550 - „Părți afiliate” pentru exercițiul financiar curent și cel precedent.

Incertitudine semnificativă legată de continuitatea activității

[13] Așa cum este prezentat în Nota 3, paragraful - “Continuitatea în exploatare” la situațiile financiare neconsolidate detaliază poziția financiară a CFR. Astfel, rezultatul acumulat la 31 decembrie 2019 reprezintă o pierdere de 5,3 miliarde Lei (31 decembrie 2018: rezultat acumulat de 5,3 miliarde Lei, pierdere), iar indicatorul de lichiditate are valoarea de 0,49 la 31 decembrie 2019 (31 decembrie 2018: 1,07) și lichiditatea rapidă are valoarea de 0,43 la 31 decembrie 2019 (31 decembrie 2018: 0,97).

Aceste aspecte, împreună cu cele prezentate în Nota 3, indică existența unor incertitudini semnificative referitoare la continuitatea în exploatare a Societății, fără continuarea sprijinului primit din partea Guvernului României.

Opinia noastră nu conține o rezervă în legătură cu acest aspect.

Evidențierea unor aspecte

[14] De asemenea, atragem atenția asupra următoarelor aspecte:

[a] Societatea prezintă în situațiile financiare anexate un capital subscris vărsat la 31 decembrie 2019 în valoare de 6,359 milioane Lei (6,359 Lei la 31 decembrie 2018) și un capital subscris nevărsat în valoare de 161 milioane Lei (142 milioane Lei la 31 decembrie 2018). Capitalul social înregistrat la Oficiul Registrului Comerțului la această dată este în sumă de 6,002 milioane Lei (31 decembrie 2018: 6,002 milioane Lei). Capitalul social al Societății reflectat în situațiile financiare anexate este în întregime obținut prin actualizarea până la 31 decembrie 2003 cu indici de inflație a valorilor istorice pentru majorări și descreșteri ale capitalului social statutar al CFR SA.

[b] După cum este prezentat în Nota 23 Evenimente ulterioare - Starea de urgență generată de COVID-19, pandemia cauzată de virusul COVID-19 implică provocări și riscuri suplimentare pentru operațiunile Societății. Teama de virus și măsurile de urgență luate de statele afectate pentru a reduce răspândirea acestuia vor pune o presiune tot mai mare asupra mediului economic. Societatea a luat deja măsuri specifice pentru a asigura sănătatea și siguranța angajaților săi. Pe lângă riscul uman, pandemia prezintă și un risc economic pentru operațiunile viitoare ale Societății.

[c] Societatea execută proiecte de investiții la liniile de cale ferată aparținând patrimoniului public, cu finanțare de la buget. Parte a acestor investiții este sistată sau nu a mai înregistrat mișcări în ultima perioadă. Conducerea Societății nu are controlul asupra evoluției finanțării acestor proiecte, ceea ce conduce la o incertitudine a finalizării lor. În situația în care Ministerul Transporturilor va decide abandonarea proiectelor de investiții în curs, Societatea va derecunoaște din activ imobilizările în curs de execuție împreună cu avansurile acordate, iar din pasiv subvențiile primite, la nivel egal, fără a fi afectată situația venitului global.

[d] Guvernul reglementează sectorul feroviar și, ca urmare, aprobă metodologia de tarificare a utilizării infrastructurii feroviare publice prin contractul de activitate încheiat de companie cu Ministerul Transporturilor. Nivelul sumelor alocate de la bugetul de stat pentru transferuri bugetare și subvenții pentru investiții se stabilește prin legea anuală a bugetului de stat. Întrucât ambele pot avea un impact semnificativ asupra rezultatelor obținute de companie, politica viitoare a Guvernului în acest sector poate influența derularea activității CNCF ”CFR,, SA. Având în vedere Ordonanța de Urgență nr. 62 din 28 septembrie 2016 (actualizată) privind înființarea Autorității de Reformă Feroviară și Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2016 privind înființarea Autorității de Reformă Feroviară, precum și Hotărârea Guvernului nr. 666 din 14 septembrie 2016 pentru aprobarea documentului strategic Master Planul General de Transport al României, reformarea sistemului feroviar în România este în desfășurare și nu se pot cuantifica efectele politicii Guvernului asupra activelor și pasivelor Societății.

[e] Întrucât Societatea nu a primit încă titluri de proprietate sau nu au fost emise acte normative care să ateste proprietatea asupra tuturor terenurilor deținute, de natura patrimoniului propriu, valoarea acestor terenuri nu este inclusă în situațiile financiare atașate. Procesul de obținere a intabulării acestor terenuri este în curs iar recunoașterea acestor terenuri în patrimoniul Societății se va face pe măsura obținerii titlurilor de proprietate.

Alte aspecte

[15] Așa cum este prezentat la Nota 6 "Investiții", Societatea este acționar unic în 6 societăți comerciale (filiale). Situațiile financiare atașate reprezintă situațiile financiare individuale ale Societății și nu conțin nicio ajustare ce ar fi necesară în situația în care Societatea ar fi întocmit situații financiare consolidate. Societatea va întocmi pentru exercițiul financiar curent un set separat de situații financiare consolidate în conformitate cu cerințele Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.

[16] Acest raport este adresat exclusiv acționarilor Societății, în ansamblu. Auditul nostru a fost efectuat pentru a putea raporta acționarilor acele aspecte pe care trebuie să le raportăm într-un raport de audit financiar, și nu în alte scopuri. În măsura permisă de lege, nu acceptăm și nu ne asumăm responsabilitatea decât față de Societate și de acționarii acesteia, în ansamblu, pentru auditul nostru, pentru acest raport sau pentru opinia formată.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu guvernanta pentru situațiile financiare

[17] Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare în conformitate cu IFRS adoptate, în baza cerințelor Ordinului nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară ("OMFP 2844/2016") și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

[18] În întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă pentru aprecierea capacității Societății de a-și continua activitatea, prezentând, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și utilizând principiul continuității activității ca bază a contabilității, cu excepția cazurilor în care conducerea fie intenționează să lichideze Societatea sau să oprească operațiunile, fie nu are nicio altă alternativă realistă în afara acestora.

[19] Persoanele responsabile cu guvernanta sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară al Societății.

Responsabilitatea auditorului într-un audit al situațiilor financiare

[20] Responsabilitatea noastră a fost să desfășurăm un audit în conformitate cu standardele de audit adoptate de Camera Auditorilor Financieri din România, care sunt bazate pe Standardele Internaționale de Audit (ISA). Din cauza semnificației aspectelor prezentate la paragraful Bazele raportului fără opinie, noi nu am fost în măsură să obținem probe de audit suficiente și adecvate care să se constituie într-o bază pentru o opinie de audit.

[21] Suntem independenți față de Societate, conform Codului Etic al Profesioniștilor Contabili (Codul IESBA) emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili, așa cum a fost adoptat și implementat în România de Camera Auditorilor Financieri și ne-am îndeplinit celelalte responsabilități etice, conform Codului IESBA.

Alte informații - Raportul administratorilor

[22] Alte informații includ Raportul administratorilor. Administratorii sunt responsabili pentru întocmirea și prezentarea Raportului administratorilor în conformitate cu OMFP nr. 2844/2016, punctele 15-20 din Reglementări contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, care să nu conțină denaturări semnificative, și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea Raportului administratorilor care să nu conțină denaturări semnificative, datorate fraudei sau erorii.

Raportul administratorilor nu face parte din situațiile financiare individuale.

Opinia noastră asupra situațiilor financiare nu acoperă Raportul administratorilor.

[23] În legătura cu auditul situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019, responsabilitatea noastră este să citim Raportul administratorilor și, în acest demers, să apreciem dacă există neconcordanțe semnificative între Raportul administratorilor și situațiile financiare, dacă Raportul administratorilor include, în toate aspectele semnificative, informațiile cerute de OMFP nr. 2844/2016, punctele 15-20 din Reglementări contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, și dacă, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre dobândite în cursul auditului situațiilor financiare cu privire la Societate și la mediul acesteia, informațiile incluse în Raportul administratorilor sunt eronate semnificativ. Ni se solicită să raportăm cu privire la aceste aspect.

În baza activității desfășurate, raportăm că:

- [a] În Raportul administratorilor nu am identificat informații care să nu fie consecvente, în toate aspectele semnificative, cu informațiile prezentate în situațiile financiare individuale anexate;
- [b] Raportul administratorilor identificat mai sus include, în toate aspectele semnificative, informațiile cerute de OMFP nr. 2844/2016, punctele 15-20 din Reglementări contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

[24] În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre, dobândite în cursul auditului situațiilor financiare individuale pentru exercițiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2019, cu privire la Societate și la mediul acesteia, nu am identificat informații incluse în raportul administratorilor care să fie eronate semnificativ.

Raport cu privire la alte dispoziții legale și de reglementare

[25] Am fost numiți să audităm situațiile financiare ale **Companiei Naționale de Căi Ferate CFR SA** pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2016, 31 decembrie 2017, 31 decembrie 2018 și 31 decembrie 2019. Durata totală neîntreruptă a angajamentului nostru este de 16 ani, acoperind exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2005 până la 31 decembrie 2019.

Confirmăm că:

- Opinia noastră de audit este în concordanță cu raportul suplimentar prezentat Comitetului de Audit al Societății, pe care l-am emis în aceeași dată în care am emis și acest raport. De asemenea, în desfășurarea auditului nostru, ne-am păstrat independența față de entitatea audiată;
- Nu am furnizat pentru Societate serviciile non audit interzise, menționate la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul UE nr. 537/2014.

În numele BDO Audit S.R.L.

Înregistrat în Registrul Public electronic al auditorilor financiari și firmelor de audit cu nr. FA18

Numele partenerului: Cristian Iliescu

Înregistrat în Registrul Public electronic al auditorilor financiari și București, România
firmelor de audit cu nr. AF1530

22 iulie 2020

Autoritatea pentru Supravegherea Publică
a Activității de Audit Statutar (ASPAAS)

Auditor financiar: CRISTIAN ILIESCU
Registrul Public Electronic: AF1530

Autoritatea pentru Supravegherea Publică
a Activității de Audit Statutar (ASPAAS)

Firma de Audit: BDO AUDIT SRL
Registrul Public Electronic: FA18